



## VAN HET BESTUUR

### **Beste adoptievrienden, -vriendinnen, boeren en boerinnen,**

Dit is alweer de laatste nieuwsbrief van 2014. Een mooi aanknopingspunt om de balans van Adopteer een Koe op te maken. Hoe staan we ervoor? Frits Cramer, ons bestuurslid die de administratie verzorgt, heeft dit voor ons bijgehouden en in beeld gebracht. Op het moment van dit schrijven zijn er in heel Nederland, bij 47 boerenbedrijven, door onze 850 adoptievrienden, maar liefst 987 koeien geadopteerd.

Dat het nog steeds leuk gevonden wordt om een koe te adopteren blijkt verder uit de verkoop van koedobonnen waar er inmiddels 80 van verkocht zijn. Wij hebben daarom gemeend dat het tijd was om onze merknaam 'Adopteer een Koe' en de 'koedobon' te beschermen en hebben beide namen laten registreren. Bij nieuwe bestellingen van folders en ander drukwerk zal ons vrolijke koe-logo worden voorzien van een ®.

Ons AEK-groen was het afgelopen jaar ook zichtbaar op de winkelvloer. Bij de AH boerderijactie hebben een paar boer(-inn)en in hun plaatselijke supermarkt Adopteer een Koe actief gepromoot. Aan deze actie was een verloting van koedobonnen verbonden. Deze bonnen zijn inmiddels feestelijk uitgereikt aan de winnaars op boerderijen in Weesp.

Twee boerenbedrijven hebben helaas moeten besluiten niet langer mee te doen aan Adopteer een Koe. Dat zijn 't Ecolaer bij Zwolle en De Oosterhof bij Haaksbergen. Beide bedrijven hebben aangegeven niet meer voldoende tijd aan de stichting te kunnen besteden. Wij bedanken hierbij deze boeren voor hun jarenlange deelname. Alle adoptievrienden zijn inmiddels op de hoogte gesteld. Een deel van de adoptievrienden heeft nu een nieuwe adoptiekoe bij een boerenbedrijf in de omgeving. Gelukkig hebben we in oktober ook weer twee nieuwe boerderijen mogen inschrijven: Buitengewoon in Epe (Gld) en De Bonte Parels in Westbroek (Utr). Deze laatste boerderij zal verder in deze nieuwsbrief worden voorgesteld.

Bij een jaareinde hoort niet alleen achterom kijken, maar ook een blik vooruit. In 2015 verandert er veel. Na 30 jaar verdwijnt het melkquotum. Dit betekent dat de melkveehouders niet meer gehouden zijn aan een maximale melkproductie. De meningen over wat dit zal gaan betekenen voor de veehouders, de melkprijs en het welzijn van de koeien zijn verdeeld. Wij zijn erg benieuwd hoe onze AEK-boeren hiermee om zullen gaan en het zal vast ter sprake komen bij de regiobijeenkomsten volgend jaar.

Heel gezellige feestdagen gewenst.

Namens het bestuur,  
Olga Schmidt



De koeien staan weer op stal – Stadsboerderij Almere (foto: Peter van Putten)

## KOE EN BELEVING

### Koeienfilmpjes

#### Baardmannetjes



Deze zomer zond omroep Max de serie “Baardmannetjes” uit. Twee bekende vogelaars – Nico de Haan en Hans Dorrestijn – bezochten elke week een natuurgebied in Nederland. In de aflevering over de Biesbosch komen zij AEK-boer Jan Saarloos en zijn imposante Schotse Hooglanders tegen.

Klik [hier](#) om de uitzending te bekijken.

#### De koeientuin



“Als een koe haar eigen stal mag ontwerpen, hoe ziet die er dan uit?” Met die vraag ging de stichting [Courage](#) aan het werk. Met behulp van klimplanten en gras in de stal en een stalvloer die aanvoelt als gras, heeft de koe in de koeientuin meer comfort en ruimte. Biologische koeienboer Chris Bomers in Groenlo nam deze herfst de eerste koeientuin in gebruik. En ook in [Delfgauw](#) wordt aan de bouw van een koeientuin gewerkt.

Klik [hier](#) om het filmpje te bekijken.

# Een nieuw koeienboek

## Ode aan de koe – van boer tot bord



Uitgegeven bij Wegener in november 2014.

Ode aan de koe vertelt het verhaal van de Achterhoekse boer en de liefde voor zijn vee. Schrijfster Ellen Willems en fotograaf Jan van den Brink struinden in de zomer over boerenerven en door weilanden. Ook bezochten ze een ambachtelijke slachterij, restaurants en keukens op zoek naar alles over de koe. Ode aan de koe staat ook boordevol feitjes over de koe. Over dat ze maar twintig minuten per dag slaapt bijvoorbeeld. En dat ze vriendinnen heeft voor het leven.

### Aantal koeien in de wei neemt licht toe

In de weilanden liepen volgens het CBS vorig jaar bijna 1,1 miljoen melkkoeien, 40.000 meer dan een jaar eerder. Op langere termijn is er wel sprake van een daling: 70 procent van alle melkkoeien staat nu buiten, in 1997 was dat nog 92 procent. Naarmate melkveebedrijven groter worden, worden koeien relatief vaker binnengehouden.

## Koeien & Kunst



In de [bibliotheek van Woerden](#) is de Ko-e-xpositie te zien. Een tentoonstelling over de betekenis van de koe voor Woerden en omstreken. Er staan bijna 500 mini-koeien opgesteld die onder andere door kunstenaars en basisschoolleerlingen zijn vervaardigd. Verder omvat te Ko-e-xpositie:

- Het maken van de Koe (18 rode overals en een steen van 20.000 kilo)
- Het educatieve project (hoe zaag je een huis? en hoe kleur je een koe?)
- He geschiedenis van de Koe in het Groene Hart (wanneer verdween de oeros?)
- De StopMotion film "Van steen tot koe" of "Van blok tot beeld"

- De geschiedenis van de Koeienmarkt. (waarom ging er vorige eeuw een koeienmarkt niet door?)
- Historische fotoalbums, schilderijen, fotografie, boeken, voorwerpen & attributen (van oude ansicht tot modern koeienportret en van melkbus tot karnton)

De tentoonstelling loopt tot eind december 2014 en is een initiatief van de stichting Koe voor Woerden. Het doel van deze stichting is om een kunstwerk van een koe – op ware grootte – aan te bieden aan de gemeente Woerden.



Koe van Woerden

## Boerderijberichten

### Toegetreden in 2014



Homepage Boerderij Buitengewoon

Eind oktober heeft Hidde Abels van [Boerderij Buitengewoon](#) in Epe besloten zich bij Adopteer een Koe aan te sluiten. Boerderij Buitengewoon is een biologische zorgboerderij die gelegen is op een landgoed. Wij zijn erg blij met de toetreding van deze boerderij en wij wensen hen veel succes.

Eveneens in eind oktober besloot de familie Hennipman uit Westbroek om hun 'dames' beschikbaar te stellen voor adoptie. [Boerderij De Bonte Parels](#) heeft al veel contacten met schoolkinderen en ziet het AEK-lidmaatschap als een zinvolle verbreding van hun bedrijf. Wij wensen hen veel mooie adoptieverbindingen toe.

### Gestopt in 2014

't Ecolaar uit Zwolle en De Oosterhof in Haaksbergen hebben helaas moeten besluiten om te stoppen met Adopteer een Koe. Wij danken beide voor de jarenlange deelname en wensen hen veel succes met hun andere activiteiten.

### Nieuwsbrief van Heenvliet

Op 9 augustus j.l. hebben we voor het eerst meegedaan aan de lokale fokveedag. We zijn er

met drie koeien heen geweest. 's Morgens mocht Simon als eerste de ring in met Geertje. Zij hebben een taart gewonnen wat helaas betekent dat je laatste bent geworden van deze groep koeien. Daarna mochten we samen met Eline de ring in, zij is vierde van de zeven koeien geworden. Als laatste was onze rode koe Lillian. Ook zij werd vierde van de zeven koeien in haar rubriek. We zijn erg trots op het resultaat dat onze koeien hebben behaald en boven dat alles hebben we een onwijs leuke dag gehad.



Simon en Iris met koe Eline

### Mestscheider

De koeien liggen in de melkkoeienstal op een bedje van gedroogde koeienmest ook wel 'greenbedding' genoemd. Om deze gedroogde mest te krijgen, huurden we voorheen een grote machine, een zogenaamde mestscheider, voor enkele dagen. Deze machine kon veel kuubs mest drogen. Nu hebben we een investering gedaan in een kleine mestscheider die we in tweeënhalf jaar tijd terug kunnen verdienen doordat we nu niet meer de grote mestscheider hoeven te huren. Deze kleine mestscheider verbruikt ook minder stroom en is daardoor duurzamer. Daarnaast kunnen we nu de gedroogde mest vers in de boxen rijden met het shoveltje. Dit komt de kwaliteit ten goede.

## Hoe werkt een mestscheider?

De goed gemengde mest wordt via een slang de machine in gezogen met behulp van een pomp. De mest komt via de opvangkegel in de scheider – of separator – terecht. Hier wordt de mest geperst. Zo wordt de mest verdeeld in natte en droge bestanddelen die in vaktermen dunne fractie en dikke fractie worden genoemd. Je kunt instellen hoe droog de dikke fractie moet zijn en deze dan gebruiken als 'greenbedding'. De dunne fractie bevat veel goed opneembare stikstof voor planten en kan op het land worden gebruikt.

## Adoptieboerin in Beeld: Christianne Hennipman van boerderij De Bonte Parels in Westbroek (Utrecht)

# Zoveel moois willen we graag delen

*Natuur en techniek gaan hand in hand op boerderij De Bonte Parels, al rekent boerin Christianne Hennipman zichzelf en haar man wel tot de 'koeienboeren', dus met de nadruk op natuur. De SensOor-techniek die zij op de boerderij gebruiken stelt hen in staat de koeien extra goed in de gaten te houden. Hun oudste zoon Thijs, twee jaar jong, helpt in de stal en rijdt mee op de tractor, in een kinderstoeltje. En behalve voor de koeien zorgt de familie Hennipman ook nog goed voor de weidevogels.*



*Thijs aan het werk in de stal*

[Boerderij De Bonte Parels](#) is een echte gezinsboerderij, want het hele gezin Hennipman werkt mee. Boer Rutger melkt en verzorgt de koeien en bewerkt het land, boerin Christianne verzorgt het jongvee, regelt de boekhouding, de vleesverkoop en de rondleidingen voor de schoolklassen, en zoon Thijs – twee jaar jong – helpt mee waar hij kan. Thijs heeft een eigen schep en een kinderbezem waarmee hij in de stal het voer voor de koeien kan aanvegen, hij helpt ook bij het voeren van de kalveren en op de tractor is een kinderzitje geïnstalleerd, zodat hij mee kan rijden over het land. Zijn broertje Tobias is pas een paar maanden oud, dus hij moet nog even groter groeien voordat hij mee kan helpen.

## Duurzame koeien

Jonge boeren wordt vaak verteld dat ze zoveel mogelijk moeten melken en zoveel mogelijk melkgeld moet binnenhalen in verband met de schuld bij de bank. Maar Christianne en Rutger doen het liever anders. Christianne: "We willen op een eerlijke manier geld verdienen en verdubbelen liever de leeftijd van de koe dan de hoeveelheid melk die ze per dag geeft. Onze koeien zijn duurzaam en hebben weinig krachtvoer nodig. Ze hebben stevige benen, dat hoort bij hun ras en afstamming, daardoor kunnen ze oud worden. Ze leveren ook 'dikke melk', dat willen zeggen dat de melk een hoog vet- en eiwitgehalte heeft en dat levert ons wat extra melkgeld op."

## Educatie

Christianne vertelt over de rondleidingen die op de boerderij worden gegeven: "Wij produceren melk, een basisproduct, maar toch weten veel mensen niet hoe het er op de boerderij aan toe gaat. Het raakt me dat mensen er zo weinig idee van hebben, maar wel openstaan om erover te leren. Als wij klassen met schoolkinderen op bezoek krijgen dan knijpen ze hun neus dicht wanneer ze uit de auto stappen, maar gaan ze weer weg dan willen ze allemaal boer worden."



*Christianne geeft uitleg aan schoolkinderen*

Adopteer een Koe™ dat past bij hoe wij ons bedrijf proberen te runnen en mensen willen laten meedelen in al het moois dat wij hebben.”

## Natuur en techniek

Natuur en techniek gaan hand in hand bij De Bonte Parels. Eind vorig jaar zijn Rutger en Christianne met een pilot van het SensOor-systeem gestart. Een aantal koeien krijgt een sensor op het gele oornummer, die gegevens van de koe opvangt: Wanneer ze herkauwt, wanneer ze actief is en de verschillen in lichaamstemperatuur. Deze gegevens worden in de computer opgeslagen en kunnen daar – en op de smartphone – worden afgelezen. Bij een afwijking van de normale waarden geeft het systeem een melding. Christianne: “Rutger en ik kijken ‘s morgens direct op de telefoon om te zien of er bijzonderheden zijn geweest die nacht. Wanneer we een melding krijgen dan gaat de koe direct naar onze ziekenboeg, daar krijgt ze een pijnstillertje en kunnen we haar goed in de gaten houden. Voorheen merkten we pas iets aan de koe als ze al erg ziek was en dan konden we vaak alleen nog antibiotica geven. Nu we er sneller bij zijn, gebruiken we veel minder antibiotica. Een ander voordeel van de

sensoren is dat we vrij exact weten wanneer een koe tochtig is.” Het systeem is zo goed bevallen dat inmiddels alle melkkoeien een sensor hebben.

## Natuurbeheer

Christianne: “Wij doen sinds drie jaar aan agrarisch natuurbeheer. Twee van onze percelen zijn wat vochtiger dan onze andere percelen en dat laten we zo, want dat is gunstig voor de vogels. Deze stukken land worden met kruidenrijk gras ingezaaid. De koeien zijn dol op het hooi dat van dit land komt, maar ook voor weidevogels is het goed. Op die twee percelen nestelen Kievieten en een grutto-paar. In het voorjaar komt iemand de nesten markeren, zodat we daar met de tractor ruim omheen kunnen rijden. In het voorjaar genieten we dan van de jonge kuikens die we over het land zien rennen en vliegen.”

De Bonte Parels is sinds enkele weken bij Adopteer een Koe aangesloten. Op de vraag of ze nog iets kwijt wil, antwoordt Christianne: “We hebben zo’n mooi bedrijf op een heel mooie plek tussen Utrecht en Hilversum, dat willen we graag met mensen delen.”

## Koedobon

In de maand december is de koedobon met 10 euro korting te koop. De koedobon bestel je door een email te sturen aan [ledenadmin@adopteereenkoe.nl](mailto:ledenadmin@adopteereenkoe.nl). Vermeld je naam, adres, postcode, woonplaats en telefoonnummer en ook hoeveel koedobonnen je wilt bestellen. Dit kan allemaal heel snel geregeld worden, want alles voor de bestelling gaat per email. Zodra het bedrag binnen is, krijg je de koedobon met geschenkenvelop thuisgestuurd.

## Adoptievriend in Beeld: Ruben en Peter Forsthövel

# Rubens koetje



Ruben en opa Peter (foto: Peter Forsthövel)

Geschreven door Peter Forsthövel.

Het begon allemaal ruim twee jaar geleden: Ruben kreeg voor zijn vijfde verjaardag een kalfje cadeau van zijn opa, geadopteerd bij Boerderij ‘t Spant van Joost en Liesbeth Samsom in Wilnis. Het was een meisje, dus hij kon haar moeilijk Ruben noemen. Het werd dus Ruby, maar die bestond al op de boerderij en aan Ruby 2 doen ze daar niet. Zo werd het dan Ruby Mila, waarmee Rubens broer Milan ook werd vernoemd.

Ruben kon zijn kalfje – en later koetje – voorspoedig zien opgroeien op de boerderij tijdens de open dagen in voor- en najaar. Enkele maanden geleden heeft ze zelfs gekalfd, wat Liesbeth hem direct met een leuke foto liet weten.

## Rubens triomf

Voor Ruben staat het vast dat Ruby Mila hem altijd herkent als hij haar opzoekt, want als hij haar roept, komt ze steeds gras eten uit zijn hand. Het beste bewijs daarvoor werd een paar weken geleden geleverd toen Ruben met zijn opa de boerderij bezocht. De boer en boerin waren op dat moment niet thuis, maar Ruben mocht overal kijken om zijn koe te zoeken. Waarschijnlijk zou ze wel te vinden zijn bij het melkvee dat naast de boerderij in het land liep, kreeg hij behulpzaam te horen. Dat viel nog helemaal niet mee, want opa Peter ontdekte dat Ruby Mila, met haar kenmerkende zwarte 'piratenlapje' voor het rechteroog, een heel eind verderop liep te grazen in het land. Ruben kreeg haar echter niet in het oog, omdat een heleboel koeien uit nieuwsgierigheid naar voren waren gekomen en hem het uitzicht belemmerden. Opa tilde hem toen hoog op, zodat hij er overheen kon kijken en raadde hem aan om maar eens flink te gaan roepen. "Ruby Mila!", klonk het een paar maal luid, en toen gebeurde

het. Zijn koetje keek op en kwam rustig – onderweg nog een slok water nemend uit de sloot - naar Ruben toe om voor de zoveelste keer gras uit zijn hand te eten.

Wat een triomf was dat voor Ruben. Hij heeft het dan ook meteen op de eerste schooldag na de zomervakantie vol trots verteld aan zijn Amsterdamse klasgenootjes in groep 4.



Ruben met zijn koe Ruby Mila (foto: Peter Forsthövel)

## KOE EN ONDERNEMING

## Lokaal voedsel



De Marsen

Het is de nieuwste trend op voedselgebied: lokaal voedsel. Steeds meer mensen kiezen ervoor om zo nu en dan biologisch te eten of gebruik te maken van streekproducten. Wat zijn eigenlijk de voordelen van lokaal voedsel?

### Steun de boeren

Wanneer je lokale producten aanschaft steun je de boeren. Boeren krijgen namelijk een groter deel van de winst van kraampjes op markten, of wanneer ze direct vlees, melk of groenten van de boerderij verkopen in plaats van dat ze de producten moeten verkopen aan bijvoorbeeld supermarkten.

### Voedselschandalen

We zijn nog maar amper bekomen van het paardenvleesschandaal of de vogelgriep dient zich alweer aan. En hoe zat het ook weer met BSE? Van die voedselschandalen wordt de consument wantrouwig: Is mijn stukje vlees wel veilig? Zit er antibiotica in mijn melk?

### Weet wat je eet: Een tip

Veel van onze AEK-boeren verkopen vlees of melk direct van de boerderij, maar ook online zijn er alternatieven zoals [koopeenkoe.nl](http://koopeenkoe.nl) en [lekkersdichtbij.nl](http://lekkersdichtbij.nl).

# Afschaffing melkquotum. En nu?



*Het melkquotum, het systeem waarmee de Europese Unie de melkprijs 30 jaar reguleerde, wordt op 1 april 2015 volledig afgeschaft.*

## Achtergrond

Het systeem van melkquota is in 1984 ingevoerd omdat er overschotten aan melkproducten waren ontstaan: de zogenaamde 'boterberg' en 'melkplas'. Melkveehouders kregen een melkquotum, dat vastlegde hoeveel ze per bedrijf mochten produceren. Het Europese melkquotumsysteem was de grootste vorm van productiebeheersing in de landbouw ter wereld. Het heeft geleid tot meer evenwicht op de Europese zuivelmarkt en in een zekere mate ook op de wereldzuivelmarkt.

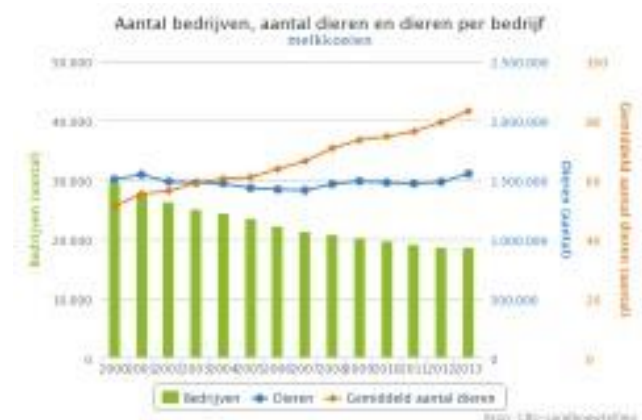
## Afschaffing

Door de stijgende vraag naar melkproducten in zowel Europa als in de rest van de wereld is het melkquotumsysteem de laatste jaren ter discussie komen te staan. Beperkingen op de melkproductie kunnen volgens belangenorganisatie LTO Nederland zelfs leiden tot verlies aan marktaandeel op de wereldmarkt, bijvoorbeeld aan de Verenigde Staten en China.

Maar afschaffing van productielimieten kan ook leiden tot grote prijsschommelingen.

## Mestoverschot

Naar aanleiding van de afschaffing van de melkquota is het mestbeleid aangepast. Voor melkveehouders is er geen maximum aan het aantal koeien, maar omdat er in Nederland een mestoverschot is, legt de overheid de boer wel beperkingen op. Het melkveebedrijf moet voldoende grond hebben om de mest uit te rijden. Dit is de zogenoemde grondgebondenheid in de melkveehouderij. Bijkomend voordeel: als veehouders meer grond hebben, hebben ze ook meer ruimte voor koeien in de wei. Een alternatief is dat extra [mest wordt verwerkt](#).



## Onzekerheid

Er is nog veel onzekerheid over de gevolgen van de afschaffing van het melkquotum en de regels omtrent grondgebondenheid. Wat betekent dit voor de melkproductie, welke gebieden zullen groeien in productiecapaciteit en wat zijn beperkende factoren vanuit milieu- en emissieaspecten? Hoe zijn grote melkveebedrijven nog te managen, waar halen we straks ons voer vandaan, en hoe zullen de melk- en voerprijs zich ontwikkelen?





Beeld: Rianne van Duin

## Samenvatting besteding adoptiegeld van nagekomen aankruisbrieven

32. Veld en Beek: O.a. veel vierkante meters per koe ligruimte gerealiseerd in vrijlooptal en schoolklassen ontvangen.
33. Boerderij Rust-Hoff: Paaltjes en schrikdraad ten bate van de beweiding van de koeien, zodat ze optimaal buiten kunnen lopen zonder te verdwalen
34. De Meentboerderij: Afkalfstal zodat koeien in alle rust en ruimte kunnen afkalveren en zuringsteker waarmee je onkruid uit kunt steken.
35. Boer Bert: Afschrijving koeborstels, huur mestscheider.
36. 't Ecoloar: Het ontwikkelen van nieuwe methodes voor het optimaliseren van het dierenwelzijn en het op de markt brengen van rauwe zuivelproducten.
37. Arie van den Berg: Bovenbouwstal geïsoleerd; dikke zachte rubbermatten aangeschaft; veiligheidshek geplaatst.
38. Aad Straathof: Waterbedden voor de koeien.
39. Sonneclauer: Nieuwe roterende koeborstel aangeschaft.

## Decembermaand, cadeaumaand

Om de pakjes-stress van december te vermijden, heeft Adopteer een Koe al in november een actie georganiseerd. De adoptiekoeien en koedobonnen werden aangeboden met €10 korting, óf er kon een cadeaubon van De Tuinen à € 10 worden besteld. De actie is wegens succes verlengd tot eind december 2014.

Tot onze grote vreugde en verrassing werd het bestuur bij de laatste vergadering van 2014 in het zonnetje gezet. Als dank voor de inzet kreeg iedereen een rijkelijk gevulde tas namens alle AEK boeren! De tas was gevuld met producten van de boerderij. Het initiatief kwam van Els van der Horst. Wij zijn enorm blij met deze blijk van waardering en gaan uitgebreid genieten van de heerlijke en eerlijke producten.



Cadeautas met inhoud voor het bestuur

De ASN Bank zorgde ook voor een verrassing. In hun magazine 'Ideaal' dat wordt verspreid onder de cliënten van deze bank, stond onze koedobon genoemd als 'ideaal cadeau'. Wij zijn hier erg blij mee, alle 'ideale cadeaus' staan op de middenpagina en voor ons betekent dit meer naamsbekendheid bij een groter publiek.

## Colofon

Dit is een uitgave van de Stichting Koevoet t.b.v. het project Adopteer een Koe. De nieuwsbrief verschijnt drie tot vier keer per jaar. De inhoud is te vinden op [www.adopteereenkoe.nl](http://www.adopteereenkoe.nl) > NIEUWS. Daar is ook de actuele pdf-versie te downloaden, evenals die van alle voorgaande edities. Bij het uitkomen van de nieuwsbrief worden per email een kort overzicht en de internetlink verstuurd naar ca. 900 betrokkenen.

### Concept, inhoud en redactie

Elisa Kool [nieuwsbrief@adopteereenkoe.nl](mailto:nieuwsbrief@adopteereenkoe.nl)

### Grafisch artwork

Rianne Duijn [mail@riannevanduin.nl](mailto:mail@riannevanduin.nl)

### Coördinatie en productie

Olga Schmidt [info@adopteereenkoe.nl](mailto:info@adopteereenkoe.nl)

### Vormgeving nieuwsbrief

Frits Cramer [ledenadmin@adopteereenkoe.nl](mailto:ledenadmin@adopteereenkoe.nl)

### Adresgegevens Stichting Koevoet

Windjammer 32

2401 MR Alphen aan den Rijn

[www.adopteereenkoe.nl](http://www.adopteereenkoe.nl)

[info@adopteereenkoe.nl](mailto:info@adopteereenkoe.nl)